

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-5-8 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 18-22/383-188
Karar Tarihi : 05.07.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN,
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Murat AYBER, Hasan ADIYAMAN, Eren YALDIZLI, Çiğdem KIR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.
- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Doğa Beton İnşaat Petrol Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Yalınayak Beldesi Soda – Hal Yolu Üzeri No:14
Yalınayak/MERSİN
- Seyhan Hazır Beton San. Nak. Taş. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Yalınayak Beldesi Bahçeli Evler Mah. Yeni Hal Civarı 1087. Sk.
Yalınayak/MERSİN
- İçel Hazır Beton İnşaat Ltd. Şti.
Kazanlı Mahallesi 32995 Sk. No:1/1 Akdeniz/MERSİN
- Nehir Hazır Beton Madencilik İnşaat Nakliye Petrol Sanayi ve
Ticaret A.Ş.
Şakir Gülmen Mah. Köprüler Cad. No:65 Akdeniz/MERSİN
- Çimsa Çimento ve San. ve Tic A.Ş.
Bahçelievler Mah. 1097 Sk. No:2 Yenihal Yolu
Yalınayak/MERSİN
- Konya Hazır Beton San. ve Tic. A.Ş.
Çilek Mah. 144. Cadde Yalınayak Mevkii No:9
Akdeniz/MERSİN
- Medcem Beton Üretim Paz. San. ve Tic. A.Ş.
Akdere Köyü Bağalanı Mevkii Silifke/MERSİN
- Aker Tarsus Hazır Beton Ltd. Şti.
Mersin Yolu Üzeri Öğretmenler Mah. 2961 Sk. No:33
Tarsus/MERSİN

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Mersin ilinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin bölge paylaşımı yapmak ve hazır beton fiyatlarını aralarında belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 12.02.2018 tarih ve 1289 sayı ile intikal eden gizlilik talepli başvuruda özetle; Mersin ili Toroslar ilçesinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin bir yılı aşkın süredir bölge paylaşımı yaptığı, Mersin ili merkezinde hazır beton satış fiyatının 155 TL/m³ seviyelerinde seyrederken, Toroslar ilçesinde faaliyet gösteren teşebbüslerden Doğa Beton İnşaat Petrol Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (DOĞA BETON) köylere hazır beton satışını (.....) TL/m³ üzerinden gerçekleştirdiği, İçel Beton İnşaat Ltd. Şti.'nin (İÇEL BETON) köylere ürün satışı yapmaktan imtina ettiği, Nehir Hazır Beton Madencilik İnşaat Nakliye Petrol Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (NEHİR BETON) yalnızca şehir merkezine ürün sattığı, Seyhan Hazır Beton San. Nak. Taş. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.'nin (SEYHAN BETON) Fındık Yaylası bölgesine hazır beton satışını (.....) TL/m³ civarında gerçekleştirdiği ve başka bölgelere ürün satmadığı, Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş. (ÇİMSA), Konya Hazır Beton San. ve Tic. A.Ş. (KONYA BETON) ve Medcem Beton Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.'nin (MEDCEM) yayla bölgelerine satış yapmaktan imtina ettikleri iddia edilerek konunun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında incelenmesi talep edilmiştir.
- (3) Kurum kayıtlarına 15.02.2018 tarih ve 1368 sayı ile giren bir başka gizlilik talepli başvuruda özetle; Mersin ilinde faaliyet gösteren ÇİMSA, MEDCEM, Adana Beton A.Ş. (ADANA BETON) unvanlı hazır beton teşebbüslerinin rekabeti bozucu, kısıtlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde olmalarından kaynaklı olarak tasnif dışı bir beton türü olan *gro* betonun m³ fiyatının (.....) TL'den 02.01.2018 tarihinden itibaren (.....) TL+KDV'ye çıktığı iddia edilerek konunun 4054 sayılı Kanun kapsamında incelenmesi talep edilmiştir.
- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Anılan başvurularda yer alan iddialar, Rekabet Kurulunun (Kurul) 08.03.2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 18-07/129-M sayılı karar ile Mersin ilinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin bölge paylaşımı yapmak ve hazır beton fiyatlarını kendi aralarında belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası ile ilgili olarak aynı kanununun 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (5) Yapılan önaraştırma kapsamında, DOĞA BETON, SEYHAN BETON ve Aker Tarsus Hazır Beton Ltd. Şti.'de (TARSUS AKER) 24.05.2018 tarihinde; NEHİR BETON ve İÇEL BETON'da 25.05.2018 tarihinde; ÇİMSA ve KONYA BETON'da 30.05.2018 tarihinde ve MEDCEM'de 31.05.2018 tarihinde yerinde incelemeler yapılmıştır.
- (6) Dosya kapsamında değerlendirilmek üzere teşebbüslerden bazı bilgiler talep edilmiş, bu taleplere ilişkin olarak DOĞA BETON tarafından gönderilen cevabi yazı 04.06.2018 tarih ve 4350 sayı ve 20.06.2018 tarih ve 4688 sayı, İÇEL BETON tarafından gönderilen cevabi yazı 01.06.2018 tarih ve 4327 sayı, NEHİR BETON tarafından gönderilen cevabi yazı 31.05.2018 tarih ve 4288 sayı, TARSUS AKER tarafından gönderilen cevabi yazı 31.05.2018 tarih ve 4271 sayı, KONYA BETON tarafından gönderilen cevabi yazı 06.06.2018 tarih ve 4419 sayı, ÇİMSA tarafından gönderilen cevabi yazı 07.06.2018 tarih ve 4445 sayı, MEDCEM tarafından gönderilen cevabi yazı 08.06.2018 tarih ve 4481 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (7) Önaraştırma sonucunda düzenlenen 21.06.2018 tarih ve 2018-5-8/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (8) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; hakkında önaraştırma yapılan teşebbüsler bakımından 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. DOĞA BETON

- (9) 2006 yılında Mersin ilinin Toroslar ilçesinde kurulmuş olan DOĞA BETON hâlihazırda hazır beton üretimi alanında işigal etmektedir. Bu alandaki üretim faaliyetlerini, birisi ÇİMSA'dan kiralanmak suretiyle işitelen toplam iki hazır beton üretim tesisi ile gerçekleştirmektedir.

I.1.2. SEYHAN BETON

- (10) SEYHAN BETON 2005 yılında Adana'da kurulmuş ve 2006 yılında hazır beton üretimine başlamıştır. SEYHAN BETON Adana ili ve çevresine, batıda da Mersin ili ve çevresine hizmet vermektedir.

I.1.3. İÇEL BETON

- (11) İÇEL BETON 2011 yılında Mersin'de hazır beton hizmeti vermek için kurulmuş ve 2012 yılında faaliyete geçmiştir. Mersin merkez ilçeleri olan Akdeniz, Toroslar, Yenişehir ve Mezitli ilçelerine hizmet vermektedir.

I.1.4. NEHİR BETON

- (12) Mersin ilinin Akdeniz ilçesinde kurulmuş olan NEHİR BETON, hazır beton üretimi gerçekleştirmektedir.

I.1.5. ÇİMSA

- (13) 1972 yılında kurulan ÇİMSA, ilk üretim tesisiyle 1975 yılında Mersin'de faaliyete başlamıştır. İstanbul Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne kayıtlı olan ÇİMSA, çimento ve hazır beton sektörlerinde faaliyet göstermekte, ayrıca klinker ve agrega faaliyetleri de bulunmaktadır. ÇİMSA'nın toplam 37 adet hazır beton tesisi bulunmaktadır.

I.1.6. KONYA BETON

- (14) 1994 yılından 2015 yılına kadar Konya Çimento Sanayi A.Ş. bünyesinde Konya Çimento Hazır Beton olarak faaliyet gösteren, 2015 yılından bu güne kadar da %100 Konya Çimento Sanayi A.Ş. işitiraki ile Konya Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş. olarak sektöründe hizmet vermeye devam eden bir kuruluştur.

I.1.7. MEDCEM

- (15) 2015 yılında kurulan MEDCEM, 2015 yılının Mart ayı itibarıyla Mersin ili Akdeniz ilçesinde, Karacailyas tesisi ile hazır beton üretimine başlamıştır. 2015 yılının Temmuz ayı itibarıyla Adana'da Büyükdikili ve Yüreğir Hazır Beton Tesisleri, Mersin'de Mezitli, Yenihal ve Tarsus Cezaevi hazır beton tesisleri üretime başlamıştır. Bu çerçevede MEDCEM, Adana ve Mersin coğrafi pazarlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.8. AKER BETON

- (16) AKER BETON, Mersin ilinin Tarsus ilçesinde kurulmuş olup hazır beton üretimi alanında faaliyet göstermektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (17) Çimento, agrega (çakıl), su ve birtakım katkı malzemelerinin belirli oranlarda karıştırılması sonucu elde edilen hazır beton, inşaatların temel yapı malzemelerinin başında gelmektedir. Kullanım amaçları ve dayanımları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C30 gibi türleri bulunmakla birlikte; inşaat sektöründe en çok kullanılan türleri C20, C25 ve C30 türleridir. Bununla birlikte birçok tür arasında yüksek arz ikamesinin bulunduğu da belirtilmelidir.
- (18) Dosya konusu iddialar tüm hazır beton türlerini ilgilendirdiğinden, hazır betonun alt grupları bakımından bir ayrıma gidilmesine gerek görülmemiş, bu sebeple ilgili ürün pazarı "hazır beton pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (19) Hazır beton belirli bir sürenin geçmesi halinde özelliğini yitirdiğinden, stoklanamayan, yüksek taşıma maliyetleri olan ve uzun mesafelere taşınması hem teknik hem de ekonomik açıdan mümkün olmayan bir üründür. Bu özellikleri ve yüksek taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, üretildiği santralden yaklaşık olarak azami 50 km. uzaklığa kadar taşınabilmektedir. Bu noktada, belirleyici olan unsur, hazır betonun üretimi sonrasında geçen süredir. Hazır betonun tesiste transmikserle yüklenmesi, tesisten transmikser ile inşaat alanına ulaştırılması, müşteri tarafından teslim alınması ve pompa aracılığıyla kalıba yerleştirilmesi süreçlerinde geçen zamanın, kritik eşik süresinin altında tutulması, hazır betondaki kıvam ve işlenebilirlik kayıplarının önüne geçilebilmesi noktasında önem arz etmektedir. Öte yandan, 50 km.'lik mesafe kıstası her durumda geçerli olmayıp yol ve iklim koşullarına göre değişebilse de, Kurul'un çeşitli kararlarında, tesisten itibaren 50 km. çapında bir daire belirlenerek bu alan göz önünde bulundurulmuş ve genel olarak ilgili coğrafi pazar il, merkez ilçeler ya da belirli ilçeler bazında belirlenmiştir.
- (20) Hakkında inceleme yapılan teşebbüsler, Mersin ili merkez ve nispeten merkeze yakın ilçelerde faaliyet göstermektedirler. Aşağıda Mersin'in ilçelerinin merkeze uzaklıkları verilmiştir.

Tablo 1: Mersin Merkez ve İlçeleri Arası Mesafeler

Mersin ve İlçeleri Arası Mesafeler			
Mersin ↔ Akdeniz	0.5 km.	Mersin ↔ Anamur	179.6 km.
Mersin ↔ Aydıncık	134.0 km.	Mersin ↔ Bozyazı	167.2 km.
Mersin ↔ Çamlıyayla	40.9 km.	Mersin ↔ Erdemli	35.4 km.
Mersin ↔ Gülnar	121.0 km.	Mersin ↔ Mezitli	11.1 km.
Mersin ↔ Mut	107.7 km.	Mersin ↔ Silifke	78.0 km.
Mersin ↔ Tarsus	27.0 km.	Mersin ↔ Toroslar	1.6 km.
Mersin ↔ Yenişehir	15.0 km.		

Mersin iline en yakın ilçe 0.5 km ile Akdeniz, en uzak ilçe ise 179.6 km ile Anamur olarak hesaplanmıştır.

Kaynak: <http://www.haritamap.com/sehir/mersin>

- (21) Yukarıda bahsedilen 50-55 km uzaklık dikkate alınarak Tablo 1 incelendiğinde, incelenen teşebbüslerin üretim tesislerinin bulunduğu Mersin ili merkezinden hazır beton satışı yapılabilecek ilçelerin Akdeniz, Çamlıyayla, Tarsus, Yenişehir, Erdemli, Mezitli ve Toroslar ilçeleri olduğu görülmektedir. Bu nedenle ilgili coğrafi pazarın anılan ilçelerden oluştuğu değerlendirilmektedir.

I.3. Dosya Kapsamında Yapılan İnceleme ve Tespitler

- (22) 24.05.2018 tarihinde (.....)'da gerçekleştirilen yerinde inceleme esnasında, Muhasebe Müdürü (.....) ile yapılan görüşmede; Nisan-Mayıs aylarında çimentoya yapılan 30 TL'lik fiyat artışını takiben hazır betonun fiyatlarının da arttığı, şehir merkezi dışında kalan yaylalar bölgesine hazır beton götürmenin yol koşulları ve mesafeden dolayı maliyetli olması nedeniyle o bölgeye hazır beton götürülemediği, götürüldüğü takdirde merkez tesisten yaylalar bölgesine yapılacak satışlar için yaklaşık (.....) TL fiyat teklif edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.
- (23) SEYHAN BETON'da 24.05.2018 tarihinde gerçekleştirilen yerinde inceleme esnasında şirketin Pazarlama Sorumlusu (.....) tarafından; SEYHAN BETON'un şantiyeler ve üretime dair ekipmanının üç sene evvel MEDCEM firmasına devredildiği belirtilmiştir. Devir işlemini takiben SEYHAN BETON'un üretim faaliyetlerini sonlandırdığı ve MEDCEM'in ürettiği hazır betonun satış ve pazarlamasını yapan bir bayii gibi faaliyetlerine devam ettiği, SEYHAN BETON'a gelen hazır beton taleplerine ilişkin fiyat tekliflerinin bizzat kendileri tarafından inisiyatif kullanılarak yapıldığı, faturanın SEYHAN BETON tarafından müşteriye kesildiği ifade edilmiştir.
- (24) Önaraştırma kapsamında teşebbüslerden, Ocak 2016 - Nisan 2018 tarih aralığında gerçekleştirdikleri hazır beton satış miktarları ve fiyatları başta olmak üzere çeşitli bilgi ve belgeler talep edilmiştir. Teşebbüslerden gelen bilgiler, satış ve pazarlaması gerçekleştirilen hazır beton türü (C25, C30, ...) ve belirlenen coğrafi pazar kapsamında analiz edilmiştir.
- (25) Başvurularda, ihlal iddialarının hangi hazır beton türüne ilişkin olduğu bilgisi verilmemiştir. Bu nedenle teşebbüslerden talep edilen hazır beton satış miktarı ve fiyatına ilişkin verilerde en çok kullanılan hazır beton türü olan C25/30 hazır beton türü temel alınmıştır. Maliyetlere ilişkin hesaplamalar ise hazır beton üretiminin en önemli girdileri ele alınarak yapılmıştır.
- (26) İncelemeye konu teşebbüslerin hazır beton fiyatlarının seyrine Grafik 1'de yer verilmektedir¹.

Grafik 1: İncelenen Teşebbüslerin Ağırlıklı Ortalama Satış Fiyatları (TL/m³)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde yapılan hesaplamalar

¹ Grafikte yer alan ilgili beton türüne ait fiyatlar KDV ve nakliyeden arındırılmış ve ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplanmıştır.

- (27) Yukarıda yer verilen grafikte görüleceği üzere, hakkında önaraştırma yapılan teşebbüslerin fiyatları incelenen dönem boyunca dalgalı bir seyir izlemiştir. Öte yandan Grafik 1 incelendiğinde, önaraştırmanın gerçekleştirildiği coğrafi pazarda 2016 Ocak - 2018 Nisan döneminde ÇİMSA'nın fiyatlarının (.....) TL/m³, MEDCEM'in fiyatlarının (.....) TL/m³, KONYA BETON'un fiyatlarının (.....) TL/m³, DOĞA BETON'un fiyatlarının (.....) TL/m³, İÇEL BETON'un fiyatlarının (.....) TL/m³, NEHİR BETON'un fiyatlarının (.....) TL/m³ ve TARSUS AKER'in fiyatlarının² (.....) TL/m³ arasında seyrettiği, teşebbüslerin fiyatlarının artış aylarının ve artış oranlarının farklılaştığı görülmektedir.
- (28) Teşebbüslerden edinilen veriler doğrultusunda ağırlıklı ortalama maliyetlerin seyrine ilişkin olarak hazırlanan grafik aşağıda sunulmaktadır.

Grafik 2: Teşebbüslerin Ağırlıklı Ortalama Maliyetleri (TL/m³)

(.....TİCARİ SIR.....)

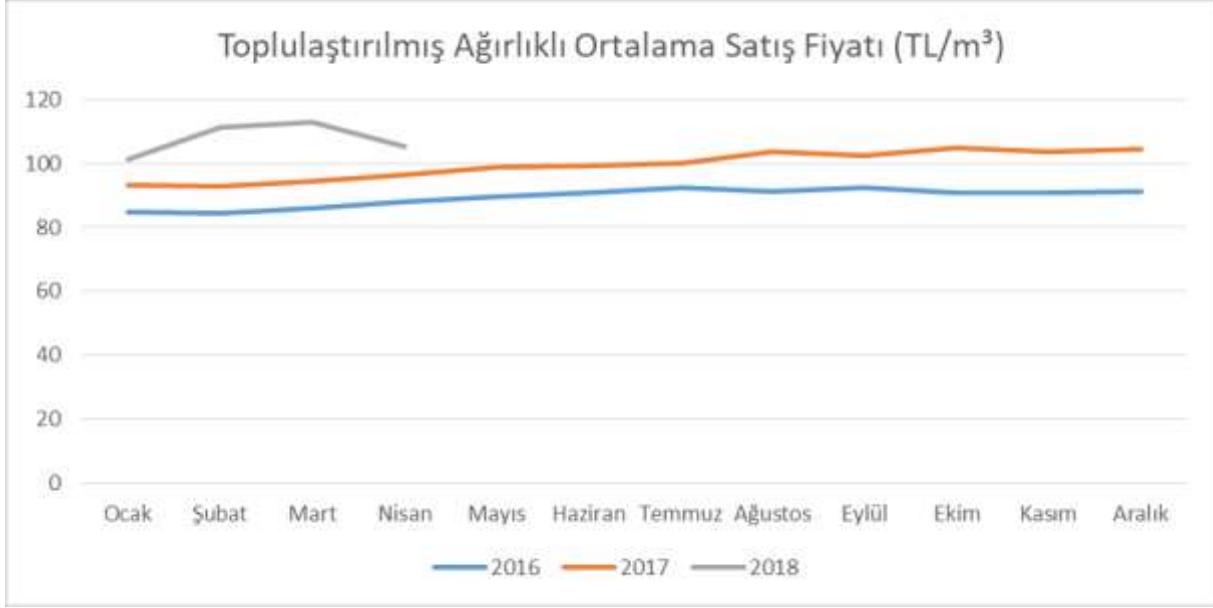
Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde yapılan hesaplamalar

- (29) Grafik 2 incelendiğinde ise ilgili coğrafi pazarda C25/30 hazır beton türünde 2016 Ocak – 2018 Nisan döneminde ÇİMSA'nın maliyetlerinin (.....), MEDCEM'in maliyetlerinin (.....) TL/m³, KONYA BETON'un maliyetlerinin (.....) TL/m³, DOĞA BETON'un maliyetlerinin (.....), İÇEL BETON'un maliyetlerinin (.....) TL/m³, NEHİR BETON'un maliyetlerinin (.....) TL/m³ ve TARSUS AKER'in maliyetlerinin (.....) TL/m³ arasında seyrettiği ve Grafik 1'e benzer şekilde genel olarak teşebbüslerin maliyetlerinin farklı oranlarda arttığı, teşebbüslerin satış fiyatları ve maliyetleri birlikte ele alındığında genel olarak satış fiyatlarının arttığı dönemlerde maliyetlerinin de artış gösterdiği görülmektedir.

² TARSUS AKER'den 2016 Ocak ve 2018 Nisan dönemindeki aylık hazır beton satışları talep edilmiş, cevaben 2016 yılı için toplamda (.....) m³ olmak üzere (.....), 2017 yılı için toplamda (.....) m³ olmak üzere (.....) ve 2018 yılının ilk dört ayı için toplamda (.....) m³ olmak üzere (.....) satış verisi gönderilmiştir. Teşebbüs tarafından aylık veri sunulmaması nedeniyle, hesaplanan ağırlıklı fiyat ortalaması (TL/m³) ilgili yılın tüm ayları için veri kabul edilmiştir. Bu nedenle Grafik 1'de teşebbüsün satış fiyatı ilgili yılda aynı kalmaktadır.

- (30) Teşebbüslerden edinilen veriler doğrultusunda toplulaştırılmış hazır beton satış fiyatlarının seyrine ilişkin olarak hazırlanan grafik aşağıda sunulmaktadır.

Grafik 3: Toplulaştırılmış Ağırlıklı Ortalama Satış Fiyatları (C25/30)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde yapılan hesaplamalar

- (31) Fiyat artışlarını kümülatif olarak görebilmek amacıyla teşebbüslerin ilgili pazardaki fiyat hareketleri toplulaştırılmış ve yukarıdaki Grafik 3'te incelenmiştir. Grafik incelendiğinde 2016 yılında fiyatların 85 - 95 TL/m³ bandında seyrettiği, 2017 yılında 95 – 105 TL/m³ seviyelerine yükseldiği, 2018 yılının ilk dört aylık döneminde ise 100 – 112 TL/m³ seviyelerinde olduğu görülmektedir.
- (32) Teşebbüslerin 2016 Ocak - 2018 Nisan döneminde altı aylık dönemler halinde fiyat ve maliyet artış oranlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

18-22/383-188

Tablo 2: Teşebbüslerin 6 Aylık Dönemler Bazında Fiyat ve Maliyet Artış Oranları (C25/30) (%)

Tarih	ÇİMSA (%)		MEDCEM (%)		KONYA BETON (%)		DOĞA BETON (%)		İÇEL BETON (%)		NEHİR BETON (%)		TARSUS AKER (%)	
	Fiyat	Maliyet	Fiyat	Maliyet	Fiyat	Maliyet	Fiyat	Maliyet	Fiyat	Maliyet	Fiyat	Maliyet ³	Fiyat ⁴	Maliyet
2016 Ocak- 2016 Haziran	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2016 Temmuz- 2016 Aralık	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2017 Ocak- 2017 Haziran	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2017 Temmuz- 2017 Aralık	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2018 Ocak- 2018 Nisan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde yapılan hesaplamalar

³ NEHİR BETON tarafından aylık veri sunulamaması sonucunda hesaplamanın mümkün olmaması nedeniyle ilgili yılın ortalama maliyet rakamı o yılın tüm ayları için veri kabul edilmiştir. Bu nedenle teşebbüsün maliyetlerinde aylar itibarıyla değişim söz konusu olmamıştır.

⁴ Dipnot 2'de açıklanan gerekçe ile TARSUS AKER'in fiyatları ilgili yılın tüm ayları için aynı kabul edilmektedir. Bu nedenle teşebbüsün satış fiyatlarında bir değişim söz konusu değildir.

- (33) Yukarıda yer verilen Tablo 2 incelendiğinde; tablodaki verilerin önceki grafikleri destekleyici nitelikte olduğu, istisnalar hariç genel olarak teşebbüslerin fiyatlarının arttığı dönemlerde maliyetlerinin de artış gösterdiği, teşebbüslerin fiyat ve maliyet artış oranlarının benzerlik taşımadığı görülmektedir.

I.4. Değerlendirme

- (34) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca; *“belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri”* yasaklanmaktadır. Söz konusu kanun hükmünün ihlalinden bahsedebilmek için teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı bir danışıklı ilişki içinde bulunmaları gerekmektedir. Bu danışıklı ilişki anlaşma, uyumlu eylem ya da teşebbüs birliği kararı şeklinde ortaya çıkabilecek ve varlığı birincil ve ikincil deliller şeklinde sınıflandırılabilir delillerle ortaya konulabilecektir.
- (35) Birincil deliller, teşebbüsler arasında ya da teşebbüsler adına hareket eden şahıslar arasında bir anlaşmanın ya da irade uyuşmasının gerçekleştiğini açıkça ortaya koyan deliller olarak ifade edilebilir. Bu deliller, taraflar arasında fiyat politikası, ilgili pazar vb. unsurların belirlenmesi için iletişim kurulduğuna ve iletişimin içeriğine ilişkin bilgileri gösteren belgelerdir. Bu deliller taraflar arasındaki anlaşmayı gösteren toplantı tutanakları, elektronik posta gibi yazılı metinler olduğu için ispat standardı bakımından güçlü delillerdir.
- (36) Birincil delillere kıyasla, daha düşük ispat gücüne sahip olan ikincil deliller ise, “iletişim delilleri” ve “ekonomik deliller” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İletişim delilleri, teşebbüslerin toplantı, telefon vb. suretle iletişim kurduğunu gösteren delilleri ifade etmektedir. Bu delil türünün en sık rastlanan örnekleri, telefon görüşmesi kayıtları, teşebbüslerin ortak bir varış noktasına seyahat ettiklerini gösteren kayıtlar, belirli bir toplantı veya etkinliğe katılımı gösteren deliller, konaklama veya toplantı salonu kiralınmasına ilişkin faturalar ile rakiplerle ticari sır niteliğindeki hususların görüşüldüğüne ilişkin bilgi içeren ancak uzlaşmanın sağlandığını tek başına ispatlayamayan toplantı notları ve iç yazışmalardır. İspat gücü en yüksek ikincil delillerin iletişim delilleri olduğu kabul edilmektedir⁵.
- (37) İkincil delillerin diğer türü olan ekonomik deliller ise, teşebbüslerin ilgili pazarda rekabet etmediklerini gösteren “davranışsal deliller” ile pazar yapısının gizli bir uzlaşmanın kurulmasına ve sürdürülmesine müsait olduğunu ortaya koyan “yapısal deliller” başlıkları altında gruplandırılmaktadır.
- (38) Bu açıklamalar ışığında başvuru konusu iddialar ve önaraştırma kapsamında elde edilen ve yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler birlikte değerlendirilmiştir.
- (39) Dosya konusu iddialar, Mersin ilinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin bölge paylaşımı yapmalarına ve hazır beton fiyatlarını kendi aralarında belirlemelerine ilişkindir. Teşebbüslerde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde, başvuru konusu iddiaları destekleyecek nitelikte birincil delil teşkil eden herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılamamış, ayrıca söz konusu teşebbüslerin aralarında iletişim kurduğunu gösteren deliller de elde edilememiştir. Bununla birlikte önaraştırma kapsamında, söz konusu teşebbüslerin fiyat hareketleri ve maliyetleri de incelenmiştir.

⁵ OECD (2006), “Policy Roundtables - Prosecuting Cartels Without Direct Evidence”, <http://www.oecd.org/dataoecd/19/49/37391162.pdf>, 20.

- (40) Yukarıda yer verilen grafikler incelendiğinde; incelenen dönemde ilgili coğrafi pazarda teşebbüsler arasında fiyat benzerliğinin bulunmadığı ve farklı fiyatlardan hazır beton satışı gerçekleştirdikleri, fiyat artışının gerçekleştiği dönemlerde teşebbüslerin fiyatlarının farklı oranlarda artış gösterdiği ve fiyat artışlarının genel olarak maliyetlerdeki artışla benzer veya yakın dönemlere rast geldiği anlaşılmaktadır.
- (41) Tablo 2’de aynı inceleme dönemi ve coğrafi pazarda altışar aylık dönemler halinde teşebbüslerin fiyat ve maliyet artış oranları incelenmiştir. Söz konusu tablodaki verilerin, Grafik 1 ve Grafik 2’deki verileri destekleyici nitelikte olduğu görülmüş ve teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı bir danışıklı ilişki içinde satış fiyatlarını tespit ettiklerine yönelik herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.
- (42) Ayrıca önaraştırma tarafı teşebbüslerin bölge paylaşımı içerisinde olup olmadıklarının tespiti amacıyla, teşebbüslerin Mersin’in tüm ilçelerine yaptıkları satışları incelenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde, teşebbüslerin farklı ilçelere satış yapabildiği, bununla birlikte hemen hepsinin Mersin merkez ve çevre ilçelerine satışlarını yoğunlaştırdığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda teşebbüslerin bölge paylaşımı içerisinde olduklarını gösteren herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Buna karşılık, yol koşulları ve maliyeti artıran diğer unsurlara bağlı olarak köy ve yaylalara satış fiyatının farklılaştığına yönelik ifadenin de gerçeğe uygun olduğu değerlendirilmiştir.
- (43) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında; Mersin ilinde hazır beton üretimi yapan önaraştırma tarafı teşebbüslerin, müşteri paylaşımı ve fiyat tespiti yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettiklerine yönelik olarak herhangi bir belge, bilgi ya da bulguya ulaşamamıştır. Bu nedenle, söz konusu teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (44) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.